

Kulturmiljöprogram

Del 4.1 Almesåkra socken

Inledning

Denna del av Nässjö kommuns kulturmiljöprogram redovisar bevarandevärda objekt inom Almesåkra socken.

Läsanvisning

Hela kulturmiljöprogrammet

I den fullständiga versionen av Nässjö kommuns kulturmiljöprogram finns bakgrunden till kulturmiljöprogrammet, fördjupad beskrivning av kulturmiljön och redovisning av samtliga bevarandevärda objekt inom kommunen.

Karta

De olika objektens lokalisering får man fram genom kartfunktionen på kommunens hemsida. Där går det hitta alla kommunens objekt i kartform och det går även att söka på fastighetsbeteckning och adress.

Klassning

Följande klasser används i kulturmiljöprogrammet:

Klass 1, byggnadsminne (KML 3 kap) / Kyrkliga kulturminnen (KML 4 kap)

Graderingen avser byggnader som förklarats vara byggnadsminnen enligt Kulturmiljölagen (kap 3-4). Klassificeringen avser befintliga byggnadsminnen.

Klass 2, Särskilt värdefull bebyggelse (PBL 8 kap § 13)

Graderingen avser särskilt värdefull bebyggelse, sådana byggnader får inte fysiskt förvanskas vid förändring av eller i anslutning till byggnaden. Byggnaden bör skyddas genom q-bestämmelse i områdesbestämmelse eller detaljplan.

Klass 3, särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap § 17)

Byggnaden har ett visst värde i fråga om till exempel utformning. Värdebärande element i byggnaden bör hanteras på ett varsamt sätt vid förändringar av eller i anslutning till byggnaden. Bör skyddas genom varsamhetsbestämmelse i områdesbestämmelse eller detaljplan.

Klass 4, allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap § 17)

Graderingen motsvarar det generella krav på hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värden som gäller för alla byggnader.

Klass 5, avskrivs

Byggnaden har inte kulturhistoriska värden som behöver beaktas i plan- och bygglovsprocessen. Objekt i klass 5 finns inte upptagna i kulturmiljöprogrammet.

Klassningen är framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län och är baserad på Plan- och bygglagens (PBL) hänsyns- och skyddsbestämmelser samt byggnadsminnen enligt Kulturmiljölagen (KML). Klassningen skiljer sig från den klassning som använts i kommunens tidigare kulturmiljöprogram "Värdefulla byggnader och miljöer" (2007) och därför har ny bedömning gjorts vid framtagande av detta program.

100 Almesåkra sockencentrum

Almesåkra 1:1-1:3, 1:8, 1:10

Klass: 3 - Särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

Klass: 1 - Kyrkliga kulturminnen (KML 3, 4 kap)

Almesåkra kyrka byggdes under nödåren 1866-67, under ledning av redaktör J A Björck, patron på Fredriksdal, ritad av Överintendentsämbetets arkitekt J A Hawerman. 1870 invigdes kyrkan av biskop H G Hultman. Platsen där nuvarande kyrka är uppförd har tidigare rymt flera kyrkor. Troligen fanns en kyrka redan på 1200-talet. Den nuvarande kyrkans äldsta inventarium, en dopfunt gjord av njudungsmästaren Peter Finvider, tyder på detta. Den första kyrkan ersattes av en ny på 1500-talet. 1694 invigdes åter en ny kyrka, en liten träbyggnad med måtten 11 x 33 alnar.

Bevarade från den kyrkan finns takmålningar på brädor, utförda under 1750-talet av Carl Gustaf Nehrman. Dessa tjänade fram till 1945 som innertak i församlingshemmet med målningarna vända uppåt. De upptäcktes vid en reparation och finns nu bevarade i kyrkan, liksom en predikstol med baldakin samt altartavlan, båda skänka av Margareta Silberhielm. Tillsammans med bland annat en medeltidsmadonna och en straffstock förvaras dessa föremål i kyrkans olika utrymmen. Kyrkorgeln är 13-stämmig och byggd av E A Sätterqvist, Örebro 1869.

Kyrkans väggar och tak är utförda med brokardmålning av målarmästare O Månsson, Jönköping. Altartavlan är från 1958 och har målats av Elis Lundqvist, Huskvarna. Altartavlan från den tidigare kyrkan har renoverats och finns nu till höger framme i kyrkan. Det har tidigare funnits en osignerad äldre målning föreställande Lammet i det tidigare församlingshemmet, vilken tjänade som altartavla fram till 1958.

Nuvarande kyrkan har utformats i den nyklassiska Karl-Johanstilen, med en vitputsad fasad med höga rundbågiga fönster, kvadratisk klocktorn med hög, toppig tornhuv, plåttäckt sadeltak och halvrund absid. Kyrkan ligger på en höjd öster om sjön och blickar ner på det före detta kommunalhuset och församlingshemmet, nuvarande hembygdsgården.

Hembygdsgården är byggd 1874 med fasader av rödfärgad locklistpanel och taktäckning av rött tegel, samt kyrkstall i en långa strax intill. Det finns två salar i hembygdsgården, den ena har tidigare fungerat som skolsal och den andra som kommunalsal. Skolverksamhet bedrevs mellan 1874 och 1940. Läraren bodde i sockenstugan fram tills lärarbostaden byggdes 1910. Sockenstugan revs 1924 (1:10) och idag finns det ett nytt hus uppfört på samma plats. När hembygdsgården övertogs 2016 genomfördes vissa förändringar såsom ramp, nytt golv och vattenburen värme. Idag fungerar den som konferenslokal och samlingsrum. Kyrkstallet intill församlingshemmet är i princip orört sedan det togs ur bruk och spiltorna finns fortfarande kvar. Den tidigare ytterväggen är synlig i den tillbyggda delen.

Karaktärsdrag - Kyrkan

- Byggnadens volym
- Tornets höga spetsiga tornhuv med svart plåttak
- Den halvrunda absiden
- De stora rundbågiga fönstren
- Sockel i kanthuggen granit
- Det falsade plåttaket
- Kyrkans vita spritputsade fasad
- De utkragade portarna på långsidorna med frontoner ovan de rundbågiga fönstren och ursprungliga portarna i trä
- Interiörens dekormålningar på tak och väggar
- Interiörens rymd och tredingstak

Ändringar av kyrkan kan kräva tillstånd från länsstyrelsen.

Karaktärsdrag - Hembygdsgården

- Byggnadens volym
- Kontrasten mellan den äldre delen mot vägen och den tillbyggda lärarbostaden
- Röda locklistpanelen med vita detaljer
- Sadeltaket belagt med rött tegel
- Fyrluftsfnöstrens symmetriska placering, de mindre spetsiga fönstren på gavlarna
- Äldre dubbeldörren mot vägen med småspröjsat fönster ovanför och pelaromfattning
- Lärarbostadens tidstypiska 1900-talsstil med en enkel veranda

Karaktärsdrag - Kyrkstallet

- Byggnadens volym
- Röda locklistpanelen med vita detaljer
- Stensockeln
- Det höga ofärgade plåttaket
- De småspröjsade fönstren ovan och intill de svarta trädörrarna
- Den bevarade interiörens spiltor

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Området är exempel på ett sockencentrum från 1800-talet, på en plats vars historia sträcker sig tillbaka ända till 1200-talet.

Hembygdsgården med den tillbyggda lärarbostaden och kyrkstallet t v.

103 Område Barkansjö by

Barkansjö 4, 6, 7, 8, 9, 10, Barkansjö missionshus 1, fastighet Barkansjö 1:3, 1:4, 1:10, 1:11, 1:13, 1:23, 1:24

Klass: 2 - Särskilt värdefull bebyggelse (PBL 8 kap §13)

En skeppssättning med stäv och mittstenar är belägen på ett krön av en flack moränrygg i barrskog sydväst om byn. Barkansjö by har fyra gårdar i den gamla bykärnan. Bebyggelsen består av ytterligare ett tiotal hus, en före detta skola och ett missionshus. Byn är belägen i ett öppet kuperat odlingslandskap med många och vällagda odlingsrösen och stenmurar vid Almesåkrasjöns nordvästra ände. Dagens bykärna är nära nog identisk med den som redovisas på kartorna för storskiftet 1805 och laga skifte 1859. Boningshusen har rödfärgade träpaneler under tegeltak. Två är av enkelstugetyp från 1860-talet, ett hus av parstugetyp från omkring 1860 och ett hus med modern planlösning från 1920. Ladugårdarna är byggda omkring 1900, vanligen rödfärgade under plåttak. Skolbyggnaden som flyttades till platsen 1935 och missionshuset i byns södra del har fasader av rödfärgad träpanel och röda tegeltak. Missionshuset uppfördes på dess nuvarande plats 1928 och renoverades under 1950 och -70-talet. Byggnaden genomgick en restaurering i början på 2000-talet för att återgå till dess ursprungliga utseende. Fungerar idag som samlingslokal för bygdens folk.

Karaktärsdrag

- Bykärnans struktur och byggnadernas volym
- Fastigheternas röda locklistpanel med vita detaljer
- Bostadshusens mansard- och sadeltak med röda tegelpannor
- Ladugårdarnas ofärgade plåttak
- En-, två- och fyrluftsfönstren i trä
- Bostadshuset 1:3s dekorerade öppna verandan med balkong
- Bostadshuset 1:4s krysspröjsade fönster, pardörr i trä och småspröjsade fönster och stensockel

Karaktärsdrag - Missionshuset

- Byggnadens volym
- Röda locklistpaneler med vita detaljer
- Sadeltaket med röda tvåkupiga tegelpannor
- Fyr- och sexluftsfnstren i trä
- De öppna entré- och lägenhetsverandorna
- Frontespisen på baksidan
- Interiören och dess inventarier

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Området är ett exempel på en by som genomgått storskifte och laga skifte och har bibehållit sin äldre bystruktur.

Bostadshus på 1:24.

Bostadshus på 1:3.

Ladugård på 1:11.

Bostadshus på 1:4.

Missionshuset.

Missionshusets interiör.

105 Område Älskebo

Älskebo 1, 2, 5, 3, 4, 6, fastighet Älskebo 1:3, 1:6, 1:7, 1:8

Klass: 3 - Särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

Enkelstugan och ena ladugården på 1:7.

Älskebo by är belägen på en höjdrygg 325 meter över havet där man, framförallt mot öster, har en utsikt vida över det omgivande skogslandskapet. På de högsta partierna och sluttningarna mot öster och i väster utbreder sig åker, vall och betesmark med en del åkerholmar och odlingsrösen. I sluttningen mot Älskebobäcken i väster är en lövträdsbevuxen beteshage, tidigare slåttermark. Byn omfattar idag tre gårdar, glest spridda. Älskebo 1:3 har byggnader från 1900-talet men också nyare byggnader, samtliga med faluröd panel. Fastigheten Älskebo 1:7 består av två tidigare gårdar. Den ena är bebyggd med en tvåvåningsenkelstuga från 1800-talets mitt med faluröd locklistpanel och tegeltak. Strax intill ligger en större ladugård som tillkommit vid ett senare tillfälle. Den andra manbyggnaden tillkom ungefär samtidigt som det andra bostadshuset och är sannolikt en utvidgad enkelstuga med ursprunglig locklistpanel och tegeltak. Till gården hör en timrad, omålad ladugård från 1800-talets mitt med tvåkupigt tegel. Intill ligger också en enklare ofärgad bod med dass. På fastigheterna 1:6 och 1:8 står två modernare byggnader.

Karaktärsdrag - Tvåvåningsenkelstugan

- Byggnadens volym
- Den intakta rumsindelningen och ålderdomliga interiören
- Röda locklistpanelen med vita detaljer
- Tvåkupiga taktegllet
- Två- och fyrluftsfönstren i trä med äldre glasrutor
- Dörrparet i trä med småspröjsade fönster

Karaktärsdrag – Manbyggnaden

- Byggnadens volym
- Röda locklistpanel med vita detaljer
- Sadeltaket med tvåkupigt tegel
- Tvåluftsfönstrens placering som uppmärksammar byggnadens senare förändring

Karaktärsdrag – Timrade ladugården

- Byggnadens volym
- Sadeltaket belagt med betongpannor med nockpannor i plåt
- Liggstimmerstommen och locklistpanelen
- Portarna som tillkommit vid olika skeden
- De små spröjsade fönstren

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Byn är ett exempel på en mindre plats bebyggelse från 1800-talets mitt som uppvisar olika tidslager och utveckling. Särskilt värdefull är den bevarade timrade ladugården och tvåvåningsenkelstugan på fastigheten Älskebo 1:7.

Manbyggnaden på 1:7.

Bod och dass på 1:7.

Bostadshus och ekonomibyggnader på 1:3.

106 Område Viebäcks folkhögskola

Viebäck kursgård 1, Viebäck Björkhaga 1, Viebäck Mossebo 1, Viebäck Skogsbrynet 1, Viebäck Villa 1-2, Viebäck Grankulla 1, Viebäck Enebo 1, Viebäck folkhögskola 1, Viebäck Furubo 1, Viebäck Solhyddan 1, Viebäck Skogstorp 1, Viebäck Tallbacka 1, Viebäck Västanbo Villan, Viebäck Norrbo, Viebäck Mittbo, Viebäck Sörbo, Viebäck Gammelgården, Viebäck gård, Viebäck sjöstugan 1, fastighet Viebäck 1:1, 1:2, 1:3, 1:4, 1:5, 1:6, 1:7, 1:8, 1:9, 1:10

Klass: 3 - Särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

Grankulla.

Från början var Viebäck en självständig mindre gård, men så småningom blev den en utgård till Fredriksdals herrgård. Hösten 1886 kom Wilhelmina Lundstedt från Stockholm på besök till Viebäck. Hon blev förtjust i det goda vattnet och den friska luften. 1887 lät hon uppföra en ny huvudbyggnad, Gammelgården. År 1906 inköptes gården av Svenska Diakonanstalten och avsikten var att den skulle användas till rekreationsplats för trötta och sjuka diakonissor. För detta ändamål uppfördes 1906 byggnaden Solhyddan. Man bytte dock snart inriktning, Viebäck blev istället skyddshem för missanpassade flickor. Några år senare var Grankulla och Mossebo färdiga och 1910 stod Björkhaga färdigt för att invigas av landshövdingen. 1948 hade skyddshemmet spelat ut sin roll och Viebäck inköptes av Föreningen Jära folkhögskola. Denna epok tog slut 1979 då Viebäck inköptes av Pingströrelsens skolstiftelse, en folkhögskoleverksamhet som pågick fram tills det såldes igen.

Grankulla är en pampig 2½-plansbyggnad som stod färdig 1908. Fasaden är i ljus slätputs, och taket är ett valmat mansardtak med röda betongplattor. Utmärkande för byggnaden är den utskjutande frontespisen på långsidorna. Mossebo är byggt enligt samma ritning något år senare. Denna byggnad har gul slätputs.

Gammelgården är en pampig byggnad i två våningar, försedd med grå locklistpanel och vita omfattningar. Byggnaden vilar på en granitsockel. Utmärkande detaljer är breda takutsprång och det breda, liggande vita bandet mellan våningsplanen. Strax bakom huset står ett uthus med röd locklistpanel, småspröjsade fönster med en äldre trädörr och plåttak. En annan intressant byggnad är det gamla sockenmagasinet från 1813, som är flyttat till Viebäck från sockencentrat och placerat strax norr om Gammelgården.

Björkhaga är också en praktfull byggnad som stod färdig 1910. Huset är uppfört med plankstomme och puts i ljus färg. Strax intill ligger den senast uppförda kursbyggnaden från 1975. Den centrala kursbyggnaden tillkom 1962 och är en ganska typisk byggnad från denna tid, en röd tegelbyggnad med papptak.

Solhyddan är uppförd i nationalromantisk prägel, med en fasad av rödmålad fasspontpanel och vita detaljer. Sadeltaket har rött tvåkupigt tegel. En rikt utsmyckad veranda pryder södra gaveln och fönster i hörnlösningar ger en särprägel åt byggnaden. Sockeln har huggen sten. Skogstorp, som ligger på samma fastighet som Solhyddan, är byggt något år senare. Fasaden har liggande rödmålad fasspontpanel och vita detaljer, samt röda betongpannor på taket. Byggnaden har ett utsmyckat entréparti och bearbetade gavelspetsar.

Karaktärsdrag – Grankulla

- Byggnadens volym
- De dominerande utskjutande frontespisarna på båda långsidorna
- Det valmade mansardtaket med betongpannor
- Putsade fasaden och höga sockeln
- Balkongerna
- Två- och treluftsfnstren i trä med spröjs
- Entrédörrens träomfattning med litet utskjutande tak

Karaktärsdrag - Mossebo

- Byggnadens volym
- De dominerande utskjutande frontespisarna på båda långsidorna
- Det valmade mansardtaket med betongpannor
- Putsade fasaden och höga sockeln
- Två och treluftsfnstren i trä med spröjs

Karaktärsdrag – Gammelgården

- Byggnadens volym
- Frontespisen med långt utskjutande takfall
- Locklistpanelen med vita detaljer
- Sadeltak med takpannor
- Övervåningens enkelt dekorerade fönsteromfattningar
- Entrétrappan i sten
- Uthusets tätt placerade småspröjsade fönster och röda locklistpanel med trädörr

Karaktärsdrag – Sädesmagasinet

- Byggnadens volym
- Röd locklistpanel
- Små spröjsade fönster
- Trädörrar
- Tegeltakpannor

Karaktärsdrag - Björkhaga

- Byggnadens volym
- Det valmade taket
- Putsade fasaden och höga sockeln
- Fyr- och sexlufts-fönster i trä med små spröjs
- Burspråket

Karaktärsdrag – Solhyddan och Skogstorp

- Byggnadernas volym
- Den röda fasspontpanelen med vita detaljer
- Sadeltaket med röda tegelpannor
- Dekorativa vindskivor och verandor i trä
- Lunettfönstren på gavlarna
- Stensockeln

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Den före detta folkhögskolan består av en samling av byggnader från olika tider och i olika stilar, som tillsammans bildar ett enhetligt område.

Gammelgården.

Sädesmagasinet.

Mossebo.

Björkhaga.

Solhyddan.

Skogstorp.

107 Fredriksdals säteri

Fredriksdals säteri 1, 2, 3, 4, fastighet Fredriksdal 2:1
Klass: 2 - Särskilt värdefull bebyggelse (PBL 8 kap §13)

Huvudbyggnaden.

Herrgårdsanläggning i modernt odlingslandskap vid Fredriksdalssjöns södra ände. Godset har anor från 1580. Det hette på 1600-talet Hättebo och var ladugårdsgods under Nordanskog med ätten Silfverheim som ägare. Hättebo blev säteri 1660 och har ägts bland annat av ätterna von Witinghoff, von Dittmer och Stedt. Nuvarande corps-de-logiet uppfördes 1802 av G A Spaldencreutz och den klassicerande karaktären förstärktes genom en ombyggnad 1930. Gårdens äldsta byggnad är flygelbyggnaden, som enligt traditionen byggdes 1640, men bör ha fått sin nuvarande karaktär omkring 1750.

Salen på övervåningen i huvudbyggnaden har dekorerats av konstnären Per Hörberg, född 1746. Båda dessa byggnader är i 1½ våning med gulmålad locklistpanel och valmade, brutna tak täckta med rött, enkupigt taktegel. Huvudbyggnaden är dock försedd med stora triangulära frontespiser. Två flygelbyggnader från omkring 1850 i 1½ våning har rödfärgad locklistpanel, sadeltak med frontespiser och rött, enkupigt taktegel. Den norra flygeln har bland annat varit gårdsmjeleri och den södra var småskola för traktens barn. Mellan flyglarna och sjöstranden gick den gamla landsvägen. En större magasinbyggnad från omkring 1870 i 2½ våning med rödfärgat liggtimmer och tegeltak ligger i söder, strax intill den stora, rödfärgade ladugården.

Karaktärsdrag – Huvudbyggnaden

- Mangårdsbyggnadens volym
- Frontespisen med dekorativ fronton på båda långsidorna
- Fasadens gula locklistpanelen med pilaster
- De symmetriskt placerade tvåluftsfönstren i trä med spröjs och runda takfönster
- Valmade taket med enkupigt tegel
- Putsade sockel
- Entrépartiets pardörr i trä, omfattning med släta pelare och dekorativa fronton
- Baksidans veranda med släta kolonner och stentrappa

Karaktärsdrag – F d skolbyggnaden

- Byggnadens volym
- Röd locklistpanel med vita detaljer
- Sadeltak belagt med tegelpannor
- Lunettfönstren i trä
- Fönster och fönsterplacering

Karaktärsdrag – Äldre manbyggnaden

- Byggnadens volym
- Det valmade taket belagt med röda enkupiga tegelpannor
- Gul locklistpanel med vita detaljer
- Tvåluftsfönstren i trä med spröjs

Karaktärsdrag – F d mejeriet

- Byggnadens volym
- Röd locklistpanel med vita detaljer
- Sadeltak belagt med enkupigt tegel
- Lunettfönstren i trä och tvåluftsfönstren i trä med spröjs
- Putsad stensockel

Karaktärsdrag – Sädsmagasinet

- Sädsmagasinet volym
- Liggstimmerfasad och stomme
- Dekorativa fönster med krysspröjs och små symmetriskt placerade fönsterluckor

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Gården är ett välbevarat exempel på ett säteri med anor ända från 1500-talet.

Äldre manbyggnaden t v och f d mejeriet t h.

F d skolbyggnaden.

Sätessmagasinet.

108 Loftboden i Fågelleken

Fågelleken 3, 4, fastighet Fågelleken 1:12

Klass: 2 - Särskilt värdefull bebyggelse (PBL 8 kap §13)

Ålderdomlig knuttimrad loftbod, faluröd med plåttak. Övervåningen är utkragad och har dekorativa utskärningar i nedre bjälken.

Karaktärsdrag

- Byggnadens volym med utkragad övervåning
- Knuttimringen målad i faluröd färg
- Sadeltaket med plåtbeklädnad
- De små fönstren och dörrarna
- De dekorativa utskärningarna i nedre bjälken

Kultuhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Loftboden är unik i sitt slag i Nässjö kommun, för sin utkragade övervåning och dekorativa utskärningar i undre bjälken.

109 Bäckadal

Gödeberg Bäckadal 1, fastighet Gödeberg 5:1

Klass: 3 - Särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

Bostadshus från 1911 i 1½ våning med ljusgul locklistpanel och rött falsat taktegel. Byggnaden har två spetsiga frontespiser och en glasveranda.

Karaktärsdrag

- Byggnadens volym i 1½ våning med två frontespiser
- Glasverandan med välvt tak och snickarglädje
- Fönstren, vanligen av fyrluftstyp
- Sadeltaket med taktegel samt locklistpanelen

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Bäckadal är ett exempel på ett ovanligt utformat bostadshus från början av 1900-talet.

110 Toranäs gård

Toranäs gård 1, 2, 3, fastighet Toranäs 1:29, 1:31

Klass: 4 - Allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

Herrgårdsanläggning i svagt kuperat och delvis igenväxande odlingslandskap vid Spexhultsjöns södra ände. Redan 1674 finns det säkra belägg för att platsen varit bebyggd, men troligtvis har den varit det även långt tidigare än så. När nuvarande byggnad uppfördes är dock inte känt. Huvudbyggnaden har troligtvis uppförts i etapper. Efter en eldsvåda 1967, då vindsvåningen eldhärjades, fick byggnaden sitt nuvarande utseende med lågt valmat tak. Fasaden på bottenvåningen har horisontellt lagd panel med fasad kant, och en övervåning med locklistpanel. Bland övriga byggnader kan nämnas en arrendatorsbostad från 1800-talet, bodar, sädesmagasin och vagnskjul.

Karaktärsdrag

- Byggnadens volym
- Fasadens variation mellan liggande fasspantpanel och locklistpanel med dekorativ bröstgesims
- Stensockeln
- Verandan och balkongen
- Fönstrens varierande storlek med två- och trelufts-fönster

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Toranäs gård är ett exempel på en gård som har anor långt tillbaka och visar på en plats utveckling.

Bod närmast i bild och elverk intill.

111 Hembygdsgården Lilla Gödeberg

Gödeberg hembygdsgård 1, fastighet Gödeberg 4:2

Klass: 3 - Särskilt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8 kap §17)

På en av länets högst belägna platser ligger gården Lilla Gödeberg i ett öppet odlingslandskap med många odlingsrösen och stenmurar. Mangårdsbyggnaden från början av 1800-talet är en dubbelkammarsstuga i 2 våningar med rödfärgad locklistpanel och rött taktegel. Byggnaden är försedd med kök, kammare och före detta telefonstation på bottenvåningen. På övervåningen är det en inredd kammare och två oinredda kammare. Gården, som inköptes 1956, hyser numera Almesåkra hembygdsförenings samling. En ängslada i ofärgat liggande timmer med torvtak har upprustats och tjänstgör numera som övernattningsstuga åt vandrare på Högländsleden som passerar gården.

Karaktärsdrag

- Hembygdsgårdens byggnadsbestånd
- Mangårdsbyggnadens volym och sockel i sten
- Röd locklistpanel med vita detaljer
- Verandans snickarglädje
- Tvåluftsfönstren i trä
- Ängsladans volym, uppförande i liggtimmer och torvtak
- Äldre inredning

Kulturhistorisk bedömning och värdebeskrivning

Hembygdsgården är en plats där lokalbefolkningen kan komma och umgås kring byggnader representativa för samhället i stort. Exempel på hembygdsgård med mangårdsbyggnad på sin ursprungliga plats.

Ängsladan.